

Helja Kirber (Tartu Ülikool), 2012

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

**E-kursuse "Eesti keel algajatele soome keele baasil"
(P2AV.TK.090) materjalid**

Aine maht 3 EAP

Helja Kirber (Tartu Ülikool), 2012

Kursuse tutvustus

Kursus on mõeldud soomlastele, kes osalevad Tartu Ülikooli suveülikooli **eesti keele algkursusel** 28. juuli - 5. august 2012.

Kursus on mõeldud **algajatele**, kellel puuduvad eelteadmised eesti keelest.

Kursuse eesmärgiks on arendada kõiki keele osaoskusi: rääkimist, kirjutamist, tekstist ja kõnest arusaamist ja liikuda keeletaseme A1 suunas.

Kursus on **osaliselt veebipõhine**. Igal õppepäeval toimub 3 tundi auditoorset tööd, mis on eelkõige suunatud grammatikaosade seletamisele ja suulise väljendusoskuse arendamisele.

Kursuse **e-tugi** on loodud eesmärgiga anda keeleõppijatele võimalus iseseisvalt harjutada ja kinnistada keelereegleid ja kirjalikku väljendusoskust.

Kursuse läbimiseks peab osalema auditoorses töös ja kinnistama õpitut e-kursuse harjutuste abil. Lõpptest tehakse kursuse viimasel päeval.

Kursuse e-tugi võimaldab:

- 1) saada ülevaade kursusel läbitavatest teemadest;
- 2) erinevate kontrollharjutuste abil kinnistada keeleteadmisi;
- 3) osaleda foorumites;
- 4) esitada oma iseseivaid töid ja saada nende kohta tagasisidet;
- 5) sooritada kursuse lõpus test.

Lisaõppematerjalid:

- 1) eesti keele õpik "Keelesild"(Otava);
- 2) Internetiõppematerjal "Nael kummi".

Kursuse edukalt läbinu:

- 1) Mõistab ja kasutab igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase.
- 2) Oskab ennast ja teisi tutvustada ning esitada küsimusi elukoha, tuttavate inimeste ja asjade kohta ning vastata sama ringi küsimustele.
- 3) Suudab suhelda lihtsas keeles, kui vestluspartner räägib aeglaselt ja selgelt ning on valmis aitama.
- 4) Mõistab lühikesi lihtsaid tekste ja sõnumeid.

Lisainfo:

Helja Kirber

helja6@gmail.com

Sissejuhatus ja esimene päev

Tutvu tähestiku ja eesti keele hääldamisjuhistega. Harjuta hääldamist. Tutustu aakkoisiin ja ääntämisohjeisiin. Harjoittele ääntämistä.

TÄHESTIK (AAKKOSET)

A (AA), B (BEE), C (TSEE), D (DEE), E (EE), F (EFF), G (GEE), H (HAA), I (II), J (JOTT), K (KAA), L (ELL), M (EMM), N (ENN), O (OO), P (PEE), Q (KUU), R (ERR), S (ESS), Š (ŠAA), Z (ZETT), Ž (Ž EE), T (TEE), U (UU), V (VEE), W (KAKSISVEE), Õ (ÕÕ), Ä (ÄÄ), Ö (ÖÖ), Ü (ÜÜ), X (IKS), Y (IGREK, ÜPSILON)

EESTI KEELE HÄÄLDAMINE (VIRON KIELEN ÄÄNTÄMINEN)

"Nael kummi"

"Keelesild" – lk 10-14

HÄÄLDAMISHARJUTUS (ÄÄNTÄMISHARJOITUS)

- põlv, õhtu, sõna, tõlk, võõras
- Õhtul jõin sõbraga kõrtsis õlut.
- Kõige kõrgemad õunapuud kasvavad meie õuel.
- Üks, süü, Jüri, süüa, müüa, müües, mägi, viga, lugeda, pada, sada, pidada, tuba, luba, varbad
- Rikas, ratas, lipud Sukad on kapis. Õpetaja õpetab. Tütar jutustab.
- Vaatan kaupa: saapaid ja lampi. Kaks tarka saavad palka.
- Helsingis on suured pangad.
- Lähen panka. Söön sinki. Hakkan õppima. Hüppan vette.
- Tule mulle külla. Lumi sulab kevadel.
- Kassid on hallid. Tulbid on kallid. Potid ja pannid on kotis.
- remont, realism, elekter, romantika, hotell, televiisor, Euroopa

Tutvu ühesuguse sõnavaraga. Kirjuta raskete sõnade näiteid. Tutustu yhteiseen sanastoon. Kirjoita lisää "pulmasanoja".

LIHTNE EESTI KEEL. RASKE EESTI KEEL. (VIRO ON HELPPOA. VIRO ON VAIKEAA)

Soome ja eesti keeles täiesti ühesugused sõnad on näiteks (Suomen ja viron kielessä yhteisiä sanoja ovat esimerkiksi):

1) loodusega seotud (luontoon liittyviä):

vesi, maa, meri, kivi, tuli

2) loomade ja toiduainete nimed (eläintennimiä ja ruokasanastoa):

kala, kana, liha, muna, lammas

3) inimese kehaga seotud sõnad ihmisen kehoon liittyviä sanoja):

käsi, suu, veri, hammas

4) ühesugused laensõnad yhteisiä lainasanoja):

kuningas, auto, tee

5) omadussõnad (adjektiivieja):

armas, kallid, rikas

6) verbivormid (verbimuotoja):

olen, laulan, tulen, ostan, annan, teen

Rohkem on selliseid sõnu, mis kirjutatakse natuke erinevalt, aga millest siiski saab kergesti aru (Enemmän on sellaisia yhteisiä sanoja, jotka kirjoitetaan hiukan eri tavalla, mutta jotka ovat kuitenkin helposti tunnistettavissa):

mets, lepp, tamm, kuusk, lehm, varss, koer, orav, siga, jalg, silm, säär, selg, rist, lamp, kool, lusikas, buss, hotell, suur, must, sinine, isa, ema, poeg, tütar, onu, tädi, sünn, joon, elan, lähen

Mõnikord on ühesugustel sõnadel täiesti erinev tähendus (jõskus samannäköisillä sanoilla on kuitenkin eri merkitys):

raamat (kirja), viiner (nakki), piim (maito), hoone (rakennus), suren (kuolen), linn (kaupunki), pulmad (häät)

("Keelesild", lk 9-10)

Harjutus - Rasked sõnad (pulmasanat)

Kui tead, siis kirjuta veel näiteid niisuguste sõnade kohta, mis soome ja eesti keeles on ühesugused, kuid mille tähendus on erinev. Lisa ka tõlge või näitelause eesti keeles.

Jos tiedät, kirjoita vielä sellaisia sanoja, jotka ovat suomen ja viron kielessä läheisiä, mutta joiden merkitys on erilainen. Lisää käännös tai lyhyt esimerkkilause viron kielessä.

Harjutus - Rasked sõnad (pulmasanat) sanaristikko

Oikealle: 1. siivota, 4. nakki, 5. alkaa, ruveta, 6. laiha, luiseva, 9. maito, 10. ryyppy, 12. kiinnostava, 14. lounas, 17. kipu, 18. kissa, 19. renki, 20. nurmikko, 21. suolaton

Alas: 2. tuhlata, 3. valitus, 7. rakennus, 8. apua, 11. halpa, 13. katse, näköala, 15. linna, palatsi 16. kallio, 18. laitur, 20. talo

Tutvu kasulike väljenditega ja harjuta neid. Tutustu hyödyllisiin ilmauksiin ja opettele niitä.

KASULIKUD VÄLJENDID (HYÖDYLLISIÄ ILMAUKSIA)

Tere tulemast!	Tervetuloa!
Tere tulemast Eestisse!	Tervetuloa Viroon!
Tere! = Tervist!	Hei! Moi! Terve!
Tere hommikust!	Hyvää huomenta!
Tere päevast!	Hyvää päivää!
Tere õhtust!	Hyvää iltaa!
Head aega!	Hyvää jatkoa!
Nägemist! = Nägemiseni!	Näkemiin!
Head päeva!	Hyvää päivänjatkoa!
Head õhtut!	Hyvää illanjatkoa!
Head ööd!	Hyvää yötä!
Meeldiv tutvuda!	Hauska tutustua!
Meeldiv kohtuda!	Hauska tavata!
Palun!	Ole hyvä!
Aitäh! = Tänan!	Kiitos!
Palju tänu! = Suur tänu!	Paljon kiitoksia!

Pole tänu väärt!	Ei kestä!
Kuidas läheb?	Miten menee?
Mis uudist?	Mitä kuuluu?
Hästi!	Hyvin!
Üks hetk!	Hetkinen!
(Palun) vabandust! = Vabandage!	Anteeksi!
Andke andeks!	Suokaa anteeksi!
Pole midagi!	Ei se mitään!
Kuidas, palun!	Anteeksi, kuinka?
Jõudu!	Voimia! Tsemppiä!
Jõudu tööle!	(Työn iloa!)
Head isu! = Jätku leiba! = Jätku leivale!	Hyvää ruokahalua!
Appi!	Apua!
Palun aidake mind!	Auttaisitteko minua?
Mis on hädaabinumber?	Mikä on hätänumero?
Kas tõesti?	Ihanko totta?
Väga huvitav!	Mielenkiintoista!
Tore!	Hauskaa!
Väga tore!	Todella mukavaa!
Vahva!	Kivaa!
Te teete nalja!	Te ette ole tosissanne!
Ärge tehke nalja!	Älkää vitsailko!
See oleks teist väga kena!	Se olisi ystävällistä!
Palju õnne!	Paljon onnea!
Õnnitlen!	Onneksi olkoon!
(Sinu, teie) Terviseks!	Terveysterveksi! Kippis!

Harjutus - leidke väljendile õige vaste.

1. Tere!	Mitte midagi erulist.
2. Mis uudist?	Pole midagi!
3. Palun!	Pole tänu väärt!
4. Vabandust!	Tere õhtust!
5. Nägemiseni!	Aitäh küsimast, hästi!
6. Suur tänu!	Kohtumiseni!
7. Tere hommikust!	Tere!
8. Kuidas läheb?	Nägemiseni!
9. Head aega!	Tere hommikust!
10. Tere õhtust!	Aitäh!

Õpi ära isikulised asesõnad ja verbide olema, minema, elama, lugema, oskama, rääkima, õppima, õpetama, käima, tulema pööramine oleviku jaatavas ja eitavas kõnes. Opettele persoonapronominit ja verbien preesensin myönteinen ja kielteinen muoto.

ISIKULISED ASESÕNAD (PERSOONAPRONOMINIT) ja VERBI PÖÖRAMINE (VERBIN PREESENS)

"Nael kummi"

"Keelesild" - lk 28-30

Isikulised asesõnad (persoonapronominit)

mina=ma (minä)

sina=sa (sinä)

tema=ta (hän)

meie=me (me)

teie=te (te)

nemad=nad (he)

Verbide pööramine (verbien preesens)

da-infinitiv: olla, minna, elada, lugeda, osata, rääkida, õppida, õpetada, käia, tulla

ma-infinitiv: olema, minema, elama, lugema, oskama, rääkima, õppima, õpetama, käima, tulema

OLEMA	ma olen	me oleme	ma, sa, ta, me, te nad ei ole
	sa oled	te olete	
	ta on	nad on	
MINEMA	ma lähe+n	me lähe+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei lähe
	sa lähe+d	te lähe+te	
	ta lähe+b	nad lähe+vad	
ELAMA	ma ela+n	me ela+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei ela
	sa ela+d	te ela+te	
	ta ela+b	nad ela+vad	
LUGEMA	ma loe+n	me loe+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei loe
	sa loe+d	te loe+te	
	ta loe+b	nad loe+vad	
OSKAMA	ma oska+n	me oska+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei oska
	sa oska+d	te oska+te	
	ta oska+b	nad oska+vad	
RÄÄKIMA	ma räägi+n	me räägi+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei räägi
	sa räägi+d	te räägi+te	
	ta räägi+b	nad räägi+vad	
ÕPPIMA	ma õpi+n	me õpi+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei õpi
	sa õpi+d	te õpi+te	
	ta õpi+b	nad õpi+vad	
ÕPETAMA	ma õpeta+n	me õpeta+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei õpeta
	sa õpeta+d	te õpeta+te	
	ta õpeta+b	nad õpeta+vad	
KÄIMA	käi+n	me käi+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei käi
	sa käi+d	te käi+te	
	ta käi+b	nad käi+vad	
TULEMA	ma tule+n	me tule+me	ma, sa, ta, me, te, nad ei tule
	sa tule+d	te tule+te	
	ta tule+b	nad tule+vad	

Harjutus - leia õige vaste.

ta	ole
sa	oskate
nad	olen
mina ei	lähed
te	loeme
ma	räägivad
me	elab

Harjutus - leia õige vaste

olema- ma	tule
olema- me ei	tuleb
minema- sa	käi
minema - te ei	käid
elama - ta	õpeta
elama - nad ei	õpetan
lugema - me	õpi
lugema - ma ei	õpivad
rääkima - te	räägi
rääkima - sa ei	räägite
õppima - nad	loe
õppima - ta ei	loeme
õpetama - ma	ela
õpetama - me ei	elab
käima - sa	lähe
käima - te ei	lähed
tulema - ta	ei ole
tulema - nad ei	olen

Sõnastik

elada (elama, elan, elasin):
elää, asua

käia (käima, käin, käisin):
käydä

minna (minema, lähen, läksin):
mennä, lähteä

olla (olema, olen, olin):
olla

õpetada (õpetama, õpetan, õpetasin):
opettaa

õppida (õppima, õpin, õppisin):
oppia, opiskella

osata (oskama, oskan, oskasin):
osata

rääkida (rääkima, räägin, rääkisin):
puhua

tulla (tulema, tulen, tulin):
tulla

Tutvu käänete ja küsimustega. Harjuta küsimuste moodustamist. Tutustu sijamuotoihin ja kysymyksiin. Harjoittele kysymyksiin muodostamista.

KÄÄNDED (SIJAMUODOT) JA KÜSIMUSED (KYSYMYKSET)

"Nael kummi"

"Keelesild" - lk 41

kääne (sijamuoto)	küsimused (kysymykset)	käändelõpp (sijapääte)
1. Nimetav (nominatiivi)	mis? kes? (mikä? kuka? mitkä? ketkä?)	-
2. Omastav (genetiivi)	mille? kelle? (minkä? kenen?)	-
3. Osastav (partitiivi)	mida? keda? (mitä? ketä?)	-t, -d
4. Sisseütlev (illatiivi)	millesse? kellesse? kuhu? (mihin? keneen?)	-sse
5. Seesütlev (inessiivi)	milles? kelles? kus? (missä? kenessä?)	-s
6. Seestütlev (elatiivi)	millest? kellest? kust? (mistä? kenestä?)	- st
7. Alaleütlev (allatiivi)	millele? kellele? kuhu? (mille? kenelle? mihin?)	-lle
8. Alalütlev (adessiivi)	millel? kellel? kus? (millä? kenellä? missä?)	-l
9. Alaltütlev (ablatiivi)	millelt? kellelt? kust? (miltä? keneltä? mistä?)	-lt
10. Saav (translatiivi)	milleks? kelleks? (miksi? keneksi?)	-ks
11. Rajav (terminatiivi)	milleni? kelleni? (esim. mihin asti?)	-ni
12. Olev (essiivi)	millena? kellena? (minä? kenenä?)	-na
13. Ilmaütlev (abessiivi)	milleta? kelleta? (esim. ilman mitä?)	-ta
14. Kaasaütlev (komitatiivi)	millega? kellega? (esim. kenen kanssa?)	-ga

Näiteid (esimerkkejä)

- Kes see mees on?
- Keda sa ootad?
- Kellena sa töötad?
- Kellega te lähete teatrisse?
- Mis päev täna on?
- Millest te räägite?
- Kus sa elad?
- Kuhu sa õhtul lähed?

Kas?	-ko/-kö?	Kas sa oled soomlane?
Missugune? = Milline?	Minkälainen? = Millainen?	Missugune ilm täna on?
Kuidas?	Miten? Kuinka?	Kuidas läheb?
Kui pikk?	Kuinka pitkä?	Kui pikk sa oled?
Kui vana?	Kuinka vanha?	Kui vana on Tartu?
Millal?	Milloin?	Millal me saame kokku?
Mitu?	Montako?	Mitu last sul on?
Kui palju?	Paljonko?	Kui palju see pluss maksab?
Mis linnas?	Missä kaupungissa?	Mis linnas sa elad?

Mis tänaval?	Millä kadulla?	Mis tänaval on ülikooli peahoone?
Mis aastal?	Minä vuonna?	Mis aastal sa lõpetasid gümnaasiumi?
Mis päeval?	Minä päivänä?	Mis päeval kursus algab?

KAS-KÜSIMUS (-KO/-KÖ-KYSYMYS)

"Keelesild" - lk 20

- Kas sa elad Tallinnas?
- Jah. = Jaa. = Elan küll.
- Ei ela.
- Ei ela, ma elan Helsingis.
- Kas Eesti on väike maa.
- Jah, on küll (väike).
- Ei ole (väike).

Harjutus

Vasta kirjalikult küsimusele ja lõpeta küsimused. Leia teistest erinevaid vastuseid. Vastaa kysymyksiin ja täydennä kysymykset. Löydä toisista erilaisia vastauksia.

1. Kas sul on suur pere?
2. Kas sa elad linnas või maal?
3. Kas Tallinn on ..... linn?
4. Kas Helsingi on ..... linn?
5. Kas taksosõit on .....?
6. Kas ..... ?

Harjutus

Kirjuta kas-küsimus! Kirjoita -ko/-kö -kysymys!

1. Ma olen eestlane.
2. Inimesed lähevad tööle.
3. Ta elab suures majas.
4. Laps oskab lugeda?
5. Me õpime eesti keelt.
6. Nad räägivad inglise ja vene keelt.
7. Käin sageli poes.
8. Ta tuli koju kell 9 õhtul.

Loe läbi Järvi Lipasti artikkel "Sina ja Teie" ja Mai Fricki artikkel "Suomalaista ja virolaista tapakulttuuria". Lue artikkelit "Sina ja Teie" (Järvi Lipasti) ja "Virolaista ja suomalaista tapakulttuuria" (Mai Frick).

Video. Vaata, kuidas pääsuke näeks Eestimaad. Katso, miten pääskynen näkisi Viroa.

Teine päev

Loe läbi dialoogid ja õpi selgeks, kuidas eesti keeles räägitakse keeleoskusest. Kirjuta, missuguseid keeli sa oskad. Lue keskustelut ja opettele, miten virossa puhutaan kielentaidosta. Kirjoita, mitä kieliä ja kuinka hyvin sinä osaat.

KAS TE RÄÄGITE EESTI KEELT?

- Jah, räägin.
- Ma loen ja kirjutan, aga ei räägi.
- Ma saan aru, aga ei räägi.
- Ei räägi.
- Ei, ma ei oska üldse eesti keelt rääkida.
- Jaa, natuke räägin.
- Ma räägin veidi.

(jah=jaa, natuke=veidi)

Dialogid

- Vabandage, kas te räägite eesti keelt?
- Jaa, räägin.
- Väga meeldiv. Ma olen rootslane, aga räägin ka natuke eesti keelt.
- Kas te elate Rootsis?
- Ei, praegu ma elan ja töotan Inglismaal, kuid sündinud olen Rootsis.
- Aga kus te olete siis õppinud eesti keelt?
- Minu vanaema on pärit Eestist. Tema õpetab mulle oma emakeelt.

- Kas te räägite prantsuse keelt?
- Ei, üldse ei räägi. Prantsuse keel on väga raske.
- Kas tõesti?

- Kas sa oskad norra keelt?
- Ei, mina ei oska, aga mu isa oskab.
- Kas ta on siis norralane?
- Ei, aga ta on Norras õppinud.

- Kas sa oskad saksa keelt?
- Jaa, veidi oskan. Koolis olen õppinud.
- Kas saksa keel on raske?
- Jaa, eriti raske on grammatika.

- Kas sa räägid taani keelt?
- Ma saan aru, aga ei räägi.

RIIK	KEEL	RAHVUS (ainsus)	RAHVUS (mitmus)
Eesti	eesti keel	eestlane	eestlased
Läti	läti keel	lätlane	lätlased
Leedu	leedu keel	leedulane	leedulased
Soome	soome keel	soomlane	soomlased
Rootsi	rootsi keel	rootslane	rootslased
Norra	norra keel	norralane	norralased
Hispaania	hispaania keel	hispaanlane	hispaanlased

Venemaa	vene keel	venelane	venelased
Prantsusmaa	prantsuse keel	prantslane	prantslased
Inglismaa	inglise keel	inglane	inglased

Vasta küsimusele!

Kust sa pärit oled? Ma olen pärit Eestist, ...
Mis keelt sa räägid? Ma räägin eesti keelt ...
Mis rahvusest sa oled? Ma olen eestlane, ...
Mis maalased nemad on? Nad on eestlased, ...

Harjutus

Kirjuta, mis keeli sa oskad. Kui hästi sa oskad neid keeli? Miks sa oskad just neid keeli? (Kirjoita, mitä kieliä ja kuinka hyvin sinä osaat. Miksi osaat niitä kieliä?)

Tutvu eesti keele astmevahelduse näidetega. Tutustu viron kielen astevaihtelun esimerkkeihin.

ASTMEVAHELDUS (ASTEVAIHTELU)

Virossa esiintyy tietyissä sanoissa astevaihtelu. Tämä tarkoittaa sitä, että yleensä sanan ensimmäisen ja toisen tavun rajalla tapahtuu muutoksia. Astevaihtelusanoilla on eri taivutusmuotoja varten eri vartalo: vahva-asteinen ja heikkoasteinen vartalo.

Nominatiivi SUKK - HAMMAS
Genetiivi SUKA - HAMBBA
Partitiivi SUKKA - HAMMAST

Inessiivi SUKAS - HAMBAS

Astevaihtelun perussäännöt

1) Nominien yksikön nominatiivi ja genetiivi ovat keskenään päinvastaisessa asteessa:

tuba - toa - tuba
lammas - lamba - lammast

2) Verbien da-infinitiivi ja kaikki preesensin muodot ovat keskenään päinvastaisessa asteessa:

õppida - õpin (õpib ...)
lugeda - loen (loeb ...)

Virossa on kaksi astevaihtelutyyppiä

LAATUVAIHTELU, jossa äänne vaihtuu toiseen äänteeseen tai katoaa, ja sanassa voi tapahtua lisäksi vokaalimuutoksia.

- külg - külje
- lugeda - loen
- nahk - naha
- osata - oskan
- leib - leiva
- luba - loa
- sada - saja

- õde - õe
- kuld - kulla
- leht - lehe
- tahta - tahan

KESTOVAIHTELU, jossa äänteen kesto vaihtelee ja joka ei aina näy kirjoituksessa.

VAHVA ASTE - HEIKKO ASTE

- pakk - paki
- hakkan - hakata
- lipp - lipu
- hüppan - hüpata
- kott - koti
- võtta - võtan
- kool - kooli
- saal - saali
- tuul - tuule
- kass - kassi
- kann - kannu
- rääkida - räägin
- vaipa - vaiba
- aitan - aidata

Õpi selgeks värvid ja harjuta. Opettele värnit ja harjoittele.

Harjutus - yhdistelytehtävä

Ühenda pooled. Yhdistä vasen ja oikea puoli!

punainen	valge
keltainen	roheline
sininen	oranž
vihreä	roosa
ruskea	violetne
musta	kollane
valkoinen	hele
harmaa	must
lila	tume
violetti	pruun
pinkki	sinine
beesi	beež
oranssi	lilla
tumma	hall
vaalea	punane

Harjutus

sinine - monikon nominatiivi ...
violetne - monikon nominatiivi ...
beež - monikon nominatiivi ...
oranž - monikon nominatiivi ...
lilla - monikon nominatiivi ..
valge - monikon nominatiivi ...
kollane - monikon nominatiivi ...
punane - monikon nominatiivi ...

must - monikon nominatiivi ...
roosa - monikon nominatiivi ...
roheline - monikon nominatiivi ...
pruun - monikon nominatiivi ...
hall - monikon nominatiivi ...
tume - monikon nominatiivi ...

Harjutus - mis värvi?

Mõttele välja vähemalt 10 eset ja kirjuta nii ainsuses kui mitmuses, mis värvi need on. Leia teistest erinevaid variante. Löydä vähintään 10 esinettä (esim. TOOL, LAUD) ja kirjoita (yksikössä ja monikossa), minkävärinen se on, minkäväriset ne ovat. Kirjoita toisista erilaisia lauseita.

Näide: TOOL on HALL. TOOLID on HALLID.

Küsimuste moodustamine. Kirjuta sobiv küsisõna. Kysymyksien muodostaminen. Kirjoita siihen sopivat kysymyssanat.

Harjutus. Kasuta sobivat küsisõna.

1. .... sa tahtsid saada?
2. .... sa eile käisid?
3. ....sa täna rääkisid?
4. ....töötab sinu naaber?
5. ....sa praegu mõtled?
6. ....sa tavaliselt tööle sõidad?
7. ....sul on vaja sõnaraamatut?
8. ....sulle meeldib Soomes elada?
9. ....sa poodi lähed?
10. .... sa helistad?
11. ....pärit oled?
12. ....te laupäeval lähete?
13. .... kell sa tööle lähed?
14. ....tuled peole?
15. .... sa kohvi jood?
16. .... sa oled?
17. ....nad iga päev käivad?
18. ....sa Tallinnasse sõidad?
19. ....sa tavaliselt süüa ostad?
20. ....on õigus?

Loe läbi Järvi Lipasti artikkel "Kyllä ja küll". Lue "Kyllä ja küll" (Järvi Lipasti).

Video. Kui hästi sa tunned Eestimaad? Sinu eesmärk on võimalikult kiiresti klikkida kaardil küsitud punkti asukohal. Kuinka hyvin tunnet Viroa? Sinun täytyy nopeasti klikata kartalla siihen, jossa mielestäsi kysyty paikka sijaitsee.

Kolmas päev

Uuri, kuidas eesti keeles öeldakse "minä pidän" ja kasutatakse maade nimesid täiendina. Tee harjutused. Tutki, miten virossa sanotaan "minä pidän" ja käytetään maiden nimiä adjektiivina. Tee harjoitukset.

MIS SULLE MEELDIB? (MISTÄ SINÄ PIDÄT?)

Meeldida, meeldima, meeldib, meeldis

Mulle (sulle, talle, meile, teile, neile) meeldib suvi. = Suvi meeldib mulle (sulle, talle, meile, teile, neile).

Mulle (sulle, talle, meile, teile, neile) meeldib see tüdruk. = See tüdruk meeldib mulle (sulle, talle, meile, teile, neile).

Mulle (sulle, talle, meile, teile, neile) meeldivad eestlased. = Eestlased meeldivad mulle (sulle, talle, meile, teile, neile).

Mulle (sulle, talle, meile, teile, neile) meeldivad need rõõmsad inimesed. = Need rõõmsad inimesed meeldivad mulle (sulle, talle, meile, teile, neile).

Mulle (sulle, talle, meile, teile, neile) ei meeldi sügis. = Sügis ei meeldi mulle (sulle, talle, meile, teile, neile).

Mulle (sulle, talle, meile, teile, neile) ei meeldi kurvad inimesed. = Need kurvad inimesed ei meeldi mulle (sulle, talle, meile, teile, neile).

RIIKIDE NIMED TÄIENDINA (MAIDEN NIMET ADJEKTIIVEINA)

Mulle meeldib **vene** köök.

Pekka on **soome** mees.

Mulle meeldivad **eesti** laulud.

Harjutus

Jälgi maade nimesid täiendina ja otsusta, kas lause on õige või vale. Katso maiden nimiä adjektiivina ja päätä, onko lause oikein vai väärin.

1. Iirimaal on hea kohv. Mulle meeldib iirlane kohv.
2. Mati auto on tehtud Saksamaal. Tal on saksa auto.
3. Soomes on peaaegu kõigil oma saun. Mulle meeldib soomlane saun.
4. Kas sa tahad minna hiina või vene restorani?
5. Ameerikas tehakse palju filme. Mulle meeldivad ameerika filmid.
6. Ma rääkisin eestlane naisega.
7. Mulle meeldivad prantslane söögid.
8. Ta on pärit Venemaalt. Ta on vene mees.
9. Mehhikos on piprased toidud. Mulle ei meeldi mehhiko toidud.
10. Kas siin restoranis itaallane veine on?

Harjutus

Kirjuta teistest erinevaid vastuseid. Löydä toisista erilaisia vastauksia.

1. Mulle meeldib ..... leib, ...
kohv,

..... mood,
.....kööök,

2. Mulle meeldivad ..... autod,

..... toidud,

.....

Harjutus

Vasta küsimustele. Vastaa kysymyksiin. Jos osaat, kirjoita muutama lause.

1. Mis sulle meeldib?
2. Mis sulle ei meeldi?
3. Kes sulle meeldivad?
4. Kes sulle ei meeldi?
5. Kas kevad meeldib sulle?
6. Kas vihm meeldib sulle?
7. Kellele meeldib talv?
8. Kellele ei meeldi suvi?

ISIKULISTE ASEÕNADE KÄÄNAMINE (PERSOONAPRONOMINIEN TAIVUTUS)

Nom	(minä)	mina/ma	sina/sa	tema/ta	meie/m e	teie/t e	nemad/nad
Gen	(minun)	minu/mu	sinu/su	tema/ta	meie/m e	teie/t e	nende
Part	(minua)	mind	sind	teda	meid	teid	neid
Ill	(minuun)	minusse	sinusse	temasse	meisse	teisse	nendesse/neis se
Iness	(minussa)	minus/mus	sinus/sus	temas/tas	meis	teis	nendes/neis
Elat	(minusta)	minust/mus t	sinust/sust t	temast/tas t	meist	teist	nendest/neist
Allat	(minulle)	minule/mull e	sinule/sull e	temale/tall e	meile	teile	nendele/neile
Adess	(minulla)	minul/mul	sinul/sul	temal/tal	meil	teil	nendel/neil
Abl	(minulta)	minult/mult	sinult/sult	temalt/talt	meilt	teilt	nendelt/neilt
Transl	(minuksi)	minuks	sinuks	temaks	meiks	teiks	nendeks/neiks
Term	(minuun asti)	minuni	sinuni	temani	meieni	teieni	nendeni
Ess	(minuna)	minuna	sinuna	temana	meiena	teien a	nendena
Abess	(minutta)	minuta	sinuta	temata	meieta	teieta	nendeta
Komit	(minun kanssa)	minuga	sinuga	temaga	meiega	teieg a	nendega

Õpi selgeks ilmakaared ja tee ristsõna. Opettele ilmansuunnat ja ratkaise sanaristikko.

ILMAKAARED (ILMANSUUNNAT)

1. põhi – Põhja-Eesti
2. lõuna – Lõuna-Eesti
3. ida – Ida-Eesti
4. lääs – Lääne-Eesti
5. kirre – Kirde-Eesti
6. kagu – Kagu-Eesti
7. edel – Edela-Eesti
8. loe – Loode-Eesti
9. kesk - Kesk-Eesti

Harjutus – sanaristikko (ilmansuunnat)

Oikealle: 1. luode, 2. kaakossa, 3. pohjoinen, 5. koillisessa, 6. etelä, 8. idässä, 9. luoteessa, 11. lännessä, 12. etelässä

Alas: 1. länsi, 2. koillinen, 4. pohjoisessa, 5. kaakko, 7. lounas, 10. lounaassa

Harjutus - kes kus elab?

1. Reet (Kuressaare). Reet elab Lääne-Eestis, Kuressaares.
2. Mirjam (Kohtla-Järve).....
3. Raul (Valga) .....
4. Kaur (Paide) .....
5. Katrin (Paldiski) .....
6. Martin (Rakvere) .....
7. Karl (Pärnu) .....
8. Martti (Võru) .....
9. Siret (Mustvee) .....

Harjutus

Loe ja kirjuta näite järgi enda kohta. Lue ja kirjoita mallin mukaan itsestäsi. Kirjoita niin paljon, kun osaat.

Esim. Minu nimi on Toomas ja ma elan Jyväskylä...

Minu nimi on Laine. Ma elan Põlvas. Põlva asub Lõuna-Eestis. Lõuna-Eestis asuvad ka Valga ja Võru. Põlva on ilus linn. Aga ma ei ole siin sündinud. Ma olen sündinud Haapsalus. Haapsalu asub Lääne-Eestis. Eesti on ilus maa.

Tutvu ainsuse omastava käände moodustamisega ja tee harjutused. Õpi toidusõnu. Tutustu, miten muodostetaan yksikön genetiivi ja tee harjoitukset. Opettele ruokasanoja.

AINSUSE OMASTAV KÄÄNE (YKSIKÖN GENETIIVI – NOMINIEN PERUSMUOTO)

"Nael kummi"

"Keelesild" - lk 40 - 41

Koska genetiivin loppu -n on kadonnut, päättyy viron nominien genetiivi aina VOKAALIIN.

Se on sanan vartalovokaali (voi olla kadonnut nominatiivista).

Yksikön genetiivin vartalo on NOMINIEN PERUSMUOTO ja siitä muodostetaan

kaikki muut yksikön sijamuodot (paitsi partitiivi) sekä monikon nominatiivi.

1. Nominatiivin lopussa vokaali, nominatiivi=genetiivi

- ema tuleb - ema töö
- maja on suur - maja taga
- aasta lõpeb - aasta pärast
- õpetaja ootab - õpetaja nimi

Poikkeus: meri - mere, nimi - nime, lumi - lume, hani - hane, suvi - suve

2. Nominatiivin lopussa konsonantti, genetiivissä alkuperäinen vartalovokaali

1. vartalovokaali a	2. vartalovokaali e	3. vartalovokaali i	4. vartalovokaali u
mets - mets	suur - suure	kooli - kooli	laul - laulu

HUOM!

naine - naise	väike(ne) - väikese	ese - eseme	töökas - tööka
naaber - naabri	pime - pimedada	neli - nelja	kes - kelle

Harjutus

Kirjoita mallin mukaan genetiivi. Nominatiivin lopussa konsonantti, genetiivissä alkuperäinen vartalovokaali.

1. vartalovokaali a mets - metsa saun laev sadam linn tänav	2. vartalovokaali e suur - suure järv laps keel uks peatus luuletus
3. vartalovokaali i kooli - kooli paber korter telefon reis arst pliiats	4. vartalovokaali u laul - laulu kohvik õnnelik kirjanik õpik raamat tüdruk
HUOM!	
naine - naise soomlane õpilane inimene väike(ne) - väikese päike(ne) lühike(ne) õhuke(ne) ese - eseme	naaber - naabri teater sõber tütar pime - pimedada hele tume hõre neli - nelja

habe	kiri
liige	tühi
mitu	kari
töökas - tööka	kes - kelle
andekas	mis
kuningas	see
kasukas	too

Harjutus

kurk - gen... _____ kurkku
suhkur - gen... _____ sokeri
vesi - gen... _____ vesi
sool - gen... _____ suola
kala - gen... _____ kala
viiner - gen... _____ nakki
pirukas - gen... _____ piirakka
leib - gen... _____ leipä
koor - gen... _____ kerma
piim - gen... _____ maito
liha - gen... _____ liha
kana - gen... _____ kana
õun - gen... _____ omena
juust - gen... _____ juusto
heeringas - gen... _____ silli
tee - gen... _____ tee
praad - gen... _____ paisti
puder - gen... _____ puuro
kohv - gen... _____ kahvi
tomat - gen... _____ tomaatti
kook - gen... _____ kakku
või - gen... _____ voi
vorst - gen... _____ makkara
jäätis - gen... _____ jäätelö
mahl - gen... _____ mehu
supp - gen... _____ keitto
muna - gen... _____ muna
sink - gen... _____ kinkku
sibul - gen... _____ sipuli
tort - gen... _____ torttu

Loe läbi Riho Grünthali artiklid "Peruna" ja Viron kielen kodonnut -n".

Verbide olevikus pööramise kordamine. Kerrataan verbien preesensimuotoja. Opettele lisää verbejä ja tee harjoitukset.

VERBI PÖÖRAMINE OLEVIKUS (VERBIEN PREESENS)

1. olla, olema, olen
2. rääkida, rääkima, räägin
3. õppida, õppima, õpin
4. õpetada, õpetama, õpetan
5. koristada, koristama, koristan
6. seista, seisma, seisan

7. teha, tegema, teen
8. lugeda, lugema, loen
9. teada, teadma, tean
10. kirjutada, kirjutama, kirjutan
11. kuulda, kuulma, kuulen
12. kuulata, kuulama, kuulan
13. vastata, vastama, vastan
14. naerda, naerma, naeran
15. ärgata, ärkama, ärkan
16. pidada, pidama, pean
17. viia, viima, viin
18. istuda, istuma, istun
19. töötada, töötama, töotan
20. ujuda, ujuma, ujun
21. armastada, armastama, armastan
22. tuua, tooma, toon
23. juua, jooma, joon
24. süüa, sööma, süün
25. sõita, sõitma, sõidan
26. alata, algama, algab
27. lõppeda, lõppema, lõpeb
28. helistada, helistama, helistan
29. magada, magama, magan.
30. osta, ostma, ostan
- 31.

MINEMA – MINNA, KÄIMA – KÄIA, OLEMA – OLLA, TULEMA – TULLA

(lähem, tulen) KUHU?	(käin, olen) KUS?	(tulen) KUST?
Eestisse	Eestis	Eestist
Tartusse = Tartu	Tartus	Tartust
kohvikusse	kohvikus	kohvikust
turule	turul	turult
kursusele	kursusel	kursuselt
majja (majasse)	majas	majast
koju	kodus	kodust = kodunt
siia (tähän, tänne)	siin (tässä, täällä)	siit (tästä, täältä)
sinna (tuonne, sinne, siihen)	seal (tuolla, siellä, siinä)	sealt (tuolta, sieltä, siitä)
välja	väljas	väljast
sisse	sees	seest
külla	külas	külast
(kelle? mille?) juurde	(kelle? mille?) juures	(kelle? mille?) juurest

Harjutus

1. Kes (rääkima) ..... eesti keelt?
2. Laupäeval ma (koristama) ..... tuba.

3. Tiina (õppima) ..... ungari keelt.
4. Isa (õpetama) ..... poega maja ehitama.
5. Ott ja Tiit (seisma) ..... meie maja ees.
6. Mis sa (tegema) ..... homme hommikul?
7. Ma (lugema) ..... huvitavat raamatut.
8. Kas sa (teadma) ....., kes see pikk mees (olema) .....?
9. Ma (kirjutama) ..... sulle järgmisel nädalal.
10. Halloo, kas te (kuulma) .....?
11. Me (kuulama) ..... uudiseid.
12. Miks sa ei (vastama) ..... minu küsimusele?
13. Mida sa (naerma) ..... ?
14. Tavaliselt me (ärkama) ..... kell pool kaheksa.
15. Kontsert (algama) ..... kell 19.00 ja (lõppema) ..... 21.30.
16. Nad (pidama) ..... Lasnamäele sõitma.
17. Nad (viima) ..... lapsed koju.
18. Me ei (istuma)..... diivanil.
19. Näitlejad (töötama) ..... teatris.
20. Mari (tooma) ..... poest leiba.
21. Paljud inimesed (jooma) ..... hommikul kohvi ja (sööma) ..... paar võileiba.
22. Ma (armastama) ..... lugeda.
23. Ma (helistama) ..... sulle homme.
24. (sõitma) ..... iga päev bussiga tööle.
25. (ostma) ..... poest alati liiga palju toitu.

Harjutus - kirjuta õige verb.

Näide: Kuhu sa LÄHED / TULED?

1. Kus ta iga päev .....?
2. Kust te .....?
3. Kelle juurest sa .....?
4. Me ..... iga nädal külas.
5. Kui tihti sa ..... sõbranna juures?
6. Täna õhtul me ..... teatrisse.
7. Millal sa ..... minu juurde?
8. Mu laps ..... juba koolis.
9. Me ..... varsti teie juurde.
10. Ma ..... home Tallinnasse.

Harjutus - kasuta sõna õiges käändes.

1. Mina elan (Soome) .....
2. Nemed elavad (Eestis) .....
3. Sa pead helistama (Itaalia) .....
4. Tõnu õpib kolmandas (klass, klassi) .....
5. Mari õpis (ülikool, ülikooli) .....
6. Me käime eesti keele (kursus, kursuse) .....
7. Elame suvel kolm kuud (suvila) .....
8. Ajakirjanikud töötavad (raadio) ..... ja

- (televisioon, televisiooni) .....
9. (sama maja) ..... elab veel palju inimesi.
10. Tavaliselt me sõidame suvel (linna, linna; maa) .....
11. (mets, metsa) ..... kasvab palju seeni.

Harjutus - minema - minna, tulema - tulla, käima - käia

1. Hommikuti inimesed ..... tööle.
2. Enn ei .....tööl, ta õpib koolis.
3. Rong .....Valka kell 13.45.
4. Meile meeldib jala .....
5. Ma olen ..... Itaalias, järgmisel suvel .....
- ..... ma Hispaaniasse.
6. Vaata, lapsed ..... koolist.
7. Kuhu te .....?
8. Ma pean kiiresti koju .....
9. Kas see buss ..... Mustamäele?
10. Kas su lapsed ..... koolis või lasteaias?
11. Igal suvel me ..... perega Vormsil.
12. Mul on kiire. Ma ..... prantsuse keele tundi.
13. Mart ei ..... täna siia.

Harjutus

Erinevaid verbe kasutades kirjuta, mida sa teed hommikul, päeval, õhtul, öösel, tavaliselt, mõnikord, harva jne.(vähemalt 10 lauset). Erilaisia verbejä käyttäen kirjoita, mitä teet aamulla, päivällä, illalla, yöllä, tavallisesti, joskus, harvoin jne. (vähintään 10 lausetta).

Harjutus

Loe läbi küsimused ja vastused ning kirjuta enda kohta vastused. Lue kysymykset ja vastaukset sekä kirjoita vastaukset.

1. Mis su eesnimi on?
2. Aga perekonnanimi?
3. Mis rahvusest sa oled?
4. Kust sa pärit oled?
5. Kus sa praegu elad?
6. Kui vana sa oled?
7. Mis kuus on sinu sünnipäev? .
8. Kui suur pere sul on?
9. Kellana sa töötad?
10. Mis on sinu telefoninumber?
11. Aga meiliaadress?
12. Mis on sinu emakeel?
13. Mis keeli sa veel oskad?
14. Mida sa harrastad?
15. Mis sulle meeldib?
16. Mis sulle ei meeldi?

Video. Õpi laulu "Kalli-kalli" sõnu ja vaata videot. Opettele laulun "Kalli-kalli" sanat ja katso videota.

Neljas päev

Õpi ajaväljendeid ja tee harjutus. Opettele ajanilmauksia ja tee harjoitus.

AJAVÄLJENDEID (AJANILMAUKSIA)

MIS KUU?

jaanuar – veebruar – märts – aprill – mai – juuni – juuli – august – september – oktoober – november – detsember

MIS KUUS? MILLAL?

jaanuaris – veebruaris – märtsis – aprillis – mais – juunis – juulis – augustis – septembris – oktoobris – novembris – detsembris

MIS AASTAEG?

kevad – suvi – sügis – talv

MILLAL?

kevadel – suvel – sügisel – talvel

1. **Kevadel** on mul palju tööd.
2. **Suvel** ma puhkan.
3. **Sügisel** lähen uuesti tööle.
4. **Talvel** õpin eesti keelt.
5. **Jaanuaris** sõidan ma Itaaliasse.
6. **Veebruaris** sõidan ma Hispaaniasse.
7. **Märtsis** sõidan ma Kreekasse.
8. **Aprillis** sõidan ma Austriasse.
9. **Mais** sõidan ma Lätti.
10. **Juunis** sõidan ma Leetu.
11. **Juulis** sõidan ma Rootsi.
12. **Augustis** sõidan ma Soome.
13. **Septembris** sõidan ma Saksamaale.
14. **Oktoobris** sõidan ma Inglismaale.
15. **Novembris** sõidan ma Šotimaale.
16. **Detsembris?** Detsembris pole mul enam raha. Siis ma olen kodus ja puhkan.

MILLAL?

üleeile – eile – täna – homme – ülehomme
enne – praegu = nüüd – kohe – pärast(poole)

- Hallo! Mari kuuleb!
- Tere hommikust, Mari! Mina olen Mario.
- Tere, Mario! Kuidas läheb?
- Täna, hästi! Ja kuidas sina elad?
- Täna, hästi ... Kas saame kokku?
- Hästi, saame kokku! Millal? Kas täna või homme?
- Täna. Homme ma ei saa. Homme ma sõidan Londonisse ja olen ka ülehomme Londonis.
- Hästi! Täna. Aga mis kell?
- Mis kell? Nüüd. Kohe praegu.
- Kus?

- Raekoja platsil.
- Hästi! Nägemist!
- Nägemist!

MIS?

Hommik – hommikupoolik – ennelõuna – lõuna – pärastlõuna – õhtupoolik – õhtu – öö

MILLAL?

hommikul – hommikupoolikul – ennelõunal – lõuna ajal – pärastlõunal – õhtupoolikul – õhtul – öösel

- Kas Jüri sõidab juba täna Saaremaale?
- Ei. Jüri sõidab homme Saaremaale. Homme lõuna ajal või juba hommikupoolikul.
- Aga millal ema ja isa maale lähevad?
- Ema ja isa lähevad maale juba täna hommikul.

MIS PÄEV?

esmaspäev – teisipäev – kolmapäev – neljapäev – reede – laupäev – pühapäev

MILLAL? MIS PÄEVAL?

esmaspäeval – teisipäeval – kolmapäeval – neljapäeval – reedel – laupäeval – pühapäeval

igal esmaspäeval = esmaspäeviti

igal teisipäeval =

igal kolmapäeval =

igal neljapäeval =

igal reedel =

igal laupäeval =

igal pühapäeval =

Harjutus - vasta!

1. Millal sa ärkad?
2. Millal on sinu sünnipäev?
3. Millal on jaanipäev?
4. Millal lapsed lähevad kooli?
5. Millal on kõige pimedam aeg?
6. Millal sa sööd lõuna?
7. Millal inimesed tavaliselt magavad?
8. Millal sa tulid Tartusse?
9. Millal sa lähed koju?
10. Millal algab kohvipaus
11. Millal sa lähed tagasi Soome?
12. Millal sa käid saunas?
13. Millal inimesed tavaliselt töötavad?
14. Millal on jõulud?
15. Millal on palju lund?

Harjutus - Kui palju kell on? Palju kell on? Mis kell on?

1. 2.35
2. 9.30
3. 13.05

4. 5.45
5. 8.45
6. 13.10
7. 4.15
8. 12.00
9. 7.58
10. 10.45
11. 22.00
12. 9.15
13. 7.03
14. 6.40
15. 1.50

Tutvu ainsuse osastava käände moodustamisega ja tee harjutus. Tutustu üksikõn partitiivin muodostukseen ja tee harjoitus.

AINSUSE OSASTAV KÄÄNE (YKSIKÕN PARTITIIVI) JA ARVSÕNAD (LUKUSANOJA)

"Nael kummi" - üksikõn partitiivi ja lukusanoja
"Keelesild" - lk 84 - 88 (partitiivi), lk 21 (lukusanoja)

Harjutus

Kasuta arvsõna ja moodusta ainsuse osastav. Käytä lukusanaa ja kirjoita üksikõn partitiivi. Löydä myös sanojen merkitykset.

Näide: alustass (mis?) – 2 alustassi (mida?)

1. arvutimäng
2. taldrik
3. kahvel
4. pott
5. kohvimasin
6. nuga
7. küünal
8. laudlina
9. raamat
10. paber
11. pliiats
12. ümbrik
13. ülikond
14. tänav
15. maja
16. auto
17. laev
18. reis
19. ülemus
20. töötaja
21. puu
22. saabas
23. kinnas
24. sein

- 25. sõber
- 26. käsi
- 27. aken
- 28. uks
- 29. inimene
- 30. laps

Video. Kordamiseks tutvu laulu "Mulle meeldid sa" sõnadega ja vaata videot. Kertaamiseksi tutustu laulun "Mulle meeldid sa" sanoihin ja katso videota.

Video. Tutvu, kuidas eesti keeles vastatakse küsimusele "Millega sa söidad?" ja tee harjutus. Vaata "Seenekorjamise laul" sõnu ja vaata videot. Tutustu, miten virossa vastataan kysymykseen "Millega sa söidad? (Millä ajat?) ja tee harjoitus. Katso laulun "Seenekorjamise laul" sanoja ja kuuntele laulua.

Harjutus

1. kaamel - millega? _____ kameli
2. laev - millega? _____ laiva
3. elevant - millega? _____ norsu
4. metroo - millega? _____ metro
5. auto - millega? _____ auto
6. lennuk - millega? _____ lentokone
7. tramm - millega? _____ raitiovaunu
8. paat - millega? _____ vene
9. buss - millega? _____ linja-auto
10. hobune - millega? _____ hevonen
11. mootorratas - millega? _____ mootoripyörä
12. rong - millega? _____ juna
13. jalgratas - millega? _____ polkupyörä
14. praam - millega? _____ lautta

Viies päev

Tutvu eesti keele kohakäänetega, eriti lühikese sisseütlevaga. Tee harjutus. Tutustu viron kielen paikallissijoihin. Huomaa lyhyt illatiivi. Tee harjoitus.

KOHAKÄÄNDED (PAIKALLISSIJAT). LÜHIKE SISSEÜTLEV (LYHYT ILLATIIVI)

(lähen, tulen) KUHU?	(käin, olen) KUS?	(tulen) KUST?
Eestisse	Eestis	Eestist
Tartusse = Tartu	Tartus	Tartust
kohvikusse	kohvikus	kohvikust
turule	turul	turult
kursusele	kursusel	kursuselt
majja (majasse)	majas	majast
koju	kodus	kodust = kodunt
siia (tähän, tänne)	siin (tässä, täällä)	siit (tästä, täälätä)
sinna (tuonne, sinne, siihen)	seal (tuolla, siellä, siinä)	sealt (tuolta, sieltä, siitä)
välja	väljas	väljast

LÜHIKE SISSEÜTLEV (LYHYT ILLATIIVI)

Virossa käytetään pidemmän illatiivin (sse-illatiivin) sijasta yksikössä usein lyhyttä muotoa. Kieliopin mukaan sse-illatiivin voi muodostaa kaikista sanoista, mutta virolaiset itse käyttävät mieluummin lyhyttä muotoa, jos sanalla se on. Katso esimerkkejä "Nael kummi" - sijamuodot - illatiivi

Harjutus - kirjuta õiged vormid.

MIS?	MILLE?	KUHU? -sse/-le	KUS? -s/-l	KUST? -st/-lt
1. kino	kino			
2. teater	teatri			
3. rong	rongi			
4. raamatukogu	raamatukogu			
5. ööklubi	ööklubi			
6. käsitööring	-ringi			
7. raudteejaam	-jaama			
8. laev	laeva			
9. loeng	loengu			
10. saun	sauna			
11. buss	bussi			
12. spordilaager	-laagri			
13. lennuk	lennuki			
14. rand	ranna			
15. loomaaed	loomaaia			
16. veekeskus	-keskuse			
17. kool	kooli			
18. bussipeatus	-peatuse			
19. ülikool	ülikooli			
20. park	pargi			
21. trenn	trenni			
22. baar	baari			
23. kohvik	kohviku			
24. restoran	restorani			
25. pood	poe			
26. suvila	suvila			
27. ujula	ujula			
28. töö	töö			
29. keelekursus	-kursuse			
30. reis	reisi			
31. tänav	tänav			
32. näitus	näituse			

33. sünnipäev	sünnipäeva			
34. turg	туру			
35. aiapidu	-peo			
36. matk	matka			
37. koosolek	koosoleku			
38. korrus	korruse			
39. kontsert	kontserdi			
40. kodu	kodu	! koju	kodus	kodust/kodunt

Õpi selgeks sugulassõnavara. Harjuta. Kuula laulu "Häbi ja skandaal" ja tee harjutusi. Opettele sukulaissanasto. Harjoittele. Kuuntele laulua ja tee harjoituksia.

Harjutus

vävy - väimees
morsian - pruut
äiti - ema
isovanhemmat - vanavanemad
sisko - õde
isä - isa
appi - äi
vauva - beebi
sukulainen - sugulane
tytär - tütar
täti - tädi
miniä - minia
poika - poeg, poiss
eno - onu (ema vend)
veli - vend
sulhanen - peigmees
isosisko - vanem õde
pikkuveli - noorem vend
anoppi - ämm
suku - suguvõsa
sisarukset - õed-vennad
vanhemmat - vanemad
serkku - nõbu
puoliso - abikaasa
isoisä - vanaisa
setä - onu
isoäiti - vanaema

Loe tekst läbi ja otsusta, kas harjutuse laused on teksti põhjal õiged või valed. Lue teksti ja pääta, ovatko harjoituksen väittämät tekstin mukaan oikeat vai väärät.

Harjutus

SÕIDAN HOMME TARTUSSE

Sõidan homme Eestisse Tartusse. Ma pean tõusma juba kell 5.45 hommikul, et jõuda 7.30 väljuva laevale peale. Mulle meeldib laevaga sõita. Tartusse saab Helsingist ka lennukiga, aga mulle ei meeldi lennukisõit. Seekord lähen Tartusse üksi, kuigi sageli reisin koos perekonna või sõpradega.

Olen sadamas varakult kohal ja lähen laeva peale. Laev sõidab umbes 2 tundi ja on Tallinnas kell 9.30. Sadamast bussijaama sõidan taksoga, kuigi buss Tartusse väljub alles kell 11. See on ekspressbuss ja sõidab Tallinnast Tartusse kahe ja poole tunniga. Ekspressbussidel ei ole teel ühtegi peatust. Olen Tartus natuke enne poolt kahte.

Lähen Tartusse eesti keele kursusele ja sellepärast pean kaasa võtma õpiku, pliiatsi, pliiatsiteritaja, kustutuskummi, sõnaraamatu ja prillid. Loomulikult ei unusta ma hambaharja, hambapastat, oma lemmikraamatut ega sülearvutit.

Loodan, et pärast kursust saan eesti keelest paremini aru ja oskan ka ise rohkem rääkida ja kirjutada. Samuti usun, et kohtun meeldivate inimestega ja tutvun Tartuga.

1. Ma pean tõusma kolmveerand kuus.
2. Ma sõidan ülehommel Tartusse.
3. Mulle ei meeldi laevaga sõita.
4. Lähen Tartusse ilma perekonnata.
5. Laev on Tallinnas pool üksteist.
6. Reis Tartusse kestab umbes kaks tundi ja 30 minutit.
7. Sõnaraamatu ja õpiku pean kaasa võtma sellepärast, et lähen eesti keele kursusele.
8. Ma ei võta kaasa sülearvutit.
9. Pärast kursust oskan eesti keelt õpetada.
10. Loodan, et veedan aega koos meeldivate inimestega.

Kuues päev

Kordamiseks tee lauseid, milles sõnad vastavad küsimustele millal? kellega? kuhu? Kertausharjoitus - tee lauseita, jossa sanat vastaavat kysymyksiin milloin? kenen kanssa? ja mihin?

Kordamisharjutus. Kertausharjoitus.

Tee lauseid (vähemalt) 10. Kasuta sidesõnu JA, AGA (mutta), SEST (koska, sillä) jne. Tee lauseita (vähintään 10). Käytä myös konjunktioita. Muiden kurssilaisten lauseita näet sen jälkeen, kun omat on lähetetty.
Näide: Laupäeval lähen sõbraga randa, sest ilm on ilus.

MILLAL?	KELLEGA?	KUHU?
oma sünnipäev	sõber	kino
nädalavahetus	mees	näitus
reede õhtu	naine	rand
vaba päev	võõras	teater
palgapäev	sugulane	reis
koolivaheaeg	üksik	kohvik
puhkuse aeg	ema	saun
tööpäev	isa	pood

argipäev	laps	veekeskus
suvi	poeg	matk
sügis	tütar	töökoosolek
kevad	töökaaslane	keelekursus
talv	koer	suvila
esmaspäev	tuttav	trenn
reede	vend	töö
jaanuar	õde	baar
september	abikaasa	raamatukogu
lõuna aeg	juhataja	turg
laupäeva hommik	soomlane	ööklubi
homme	eestlane	aiapidu
varsti	külaline	Puhkus

Tutvu eesti keele lihtmineviku reeglitega ja harjuta. Tutustu viron kielen imperfektisääntöihin ja harjoittele.

"Nael kummi"

"Keelevara" - lk 59-60 ja 75

Harjutus - moodusta lihtmineviku jaatus ja eitus

1. abielluma - ta abiellus, ei abiellunud
2. alustama - ma ...
3. hakkama - me ...
4. jooma - nad ...
5. jääma - sa ...
6. kirjutama - ta ...
7. käima - te ...
8. lugema - ma ...
9. lõpetama - sa ...
10. minema - ta ...
11. müüma - me ...
12. nägema - te ...
13. olema - nad ...
14. ostma - ma ...
15. panema - me ...
16. pesema - sa ...
17. pidama - te ...
18. saama - ta ...
19. hakkama saama - nad ...
20. sõitma - ma ...
21. sööma - nad ...
22. sündima - sa ...
23. järele tulema - te ...
24. tegema - ta ...
25. tooma - me ...
26. tulema - ma ...
27. ära kaotama - sa ...
28. töötama - ta ...
29. võitma - me ...
30. õppima - nad ...

Harjutus

Kirjuta, mida sa tegid eile, üleile, eelmisel nädalal, möödunud suvel jne? Kasuta lihtminevikku (imperfekti). Kirjoita, mitä teit eilen, toissapäivänä, viime viikolla, viime kesänä jne? Käytä imperfektiä.

Loe läbi dialoogid ja tee harjutus. Lue keskustelut ja tee harjoitus.

KES TEIE PERES POES KÄIB?

- Kes teie peres iga päev poes käib?
- Meie peres käib tööpäeviti poes minu abikaasa. Tema tuleb igal õhtul töölt autoga ja pood on tee ääres. Laupäeviti käin mina ise poes. Laupäeviti käin ma mõnikord ka turul. Turg on meie kodu lähedal ja seal on kõik asjad värsked ja odavad. Tomateid ja mune ostan ma alati turult. Turul on alati head kollased munad. Aga kes teil poes käib?
- Meie peres käin mina ise poes. Mu abikaasa ei armasta poes käia. Aga meie pojad käivad ka sageli poes. Täna läheb poodi mu noorem poeg, sest ma olen ise õhtul kella üheksani tööl.

AINSUSE OSASTAV (YKSIKÖN PARTITIIVI)

KILO kala, vorsti, sinki, suhkrut

PUDEL vett, veini

PURK mett, moosi

PAKK võid, koort, jäätist, teed, kohvi, soola

MITMUSE OSASTAV (MONIKON PARTITIIVI)

KILO maasikaid, mustikaid, õunu, pirne, kurke, tomateid, sibulaid, kartuleid, kirsse, ploome, porgandeid

PAKK küpsiseid, makarone, pähkleid

Kaupluses

- Müüja: Mida teile?
- Ostja: Palun mulle üks leib, üks sai, pakk piima ja 300 grammi juustu!
- Müüja: Palun, ja mida veel?
- Ostja: Kaks pudelit mineraalvett ja pakk mahla.
- Müüja: Missugust mahla te soovite, apelsini- või õunamahla?
- Ostja: Palun apelsinimahla!
- Müüja: Palun! Kas see on kõik?
- Ostja: Jaa. Mis see kokku maksab?
- Müüja: 9 eurot 86 senti.

Turul 1

- Oi kui ilusad kartulid teil on! Mis need maksavad?
- 4 eurot kilo.
- See on natuke kallis.

- Ei ole üldse kallis! Kevadel on see tavaline hind.
- Kas need on ka head kartulid?
- Jaa, väga head! Suured ja ilusad!
- Hästi, andke mulle siis kolm kilo.

Turul 2

- Õelge palun, missugused ploomid on paremad, kollased või punased?
- Kollased. Need on küll kallimad, aga magusamad.
- Siis ma võtan ühe kilo. Andke mulle palun veel pool kilo tomateid ja mõned kurgid.
- Palun, ehk soovite ka tomateid? Väga suured ja head!
- Mis nende kilo on?
- 3 eurot 50 senti.
- Hästi! Palun pool kilo!

Harjutus - lõpeta laused nii, et tekiks terviklik dialoog! Kirjoita keskustelu.

Müüja: Mida ...?

Ostja: Palun kaks ....

Müüja: Kas ....?

Ostja: Kumb on ...?

Müüja: Üks hetk. Kohe ...

Ostja: Palun veel ....

Müüja: Millist ...?

Ostja: Seda ...

Müüja: Kas ...?

Ostja: Ma sooviksin ...

Müüja: Palun! Muuseas, meil on ...

Ostja: Jah, ma sooviksin ...

Müüja:

Ostja:

Müüja:

Ostja:

Müüja:

Ostja:

Müüja:

Video. Tutvu laulu "Mis maa see on?" sõnadega ja vaata videot. Tutustu laulun "Mis maa see on?" sanoihin ja katsele videota.

Seitsmes päev

Loe läbi dialoogid ja tee harjutus. Lue keskustelut ja tee harjoitus.

LÄHME KOHVIKUSSE / RESTORANI

- Tere päevast! Mida teile?
- Palun mulle üks kohv!
- Suhkruga või ilma?

- Ilma.
  - Aga koort soovite?
  - Jaa, palun!
  - Kas sooviksite ehk veel midagi?
  - Mis pirukaid teil on?
  - Kapsa-, porgandi- ja viineripirukaid.
  - Ma võtan ühe viineri- ja ühe kapsapiruka.
  - Kas veel midagi?
  - Ei, see on kõik.
-
- Palun mulle üks must kohv ja päklikook!
  - Palun! Kas see on kõik?
  - Ei. Ma võtaksin veel veini.
  - Missugust te soovite? Meil on prantsuse, saksa ja bulgaaria veini.
  - Mulle meeldib prantsuse.
  - Soovite valget või punast?
-
- Mul on täna palgapäev, ma teen sulle välja! Mida me võtame?
  - Võtame kohvi ja siin on alati väga maitsvad koogid.
  - Jaa, valik on suur. Missugust sa soovid?
  - Minu lemmikkook on kohupiimakook.
  - Mina võtan täna vist ühe suure puuviljakoogi.

Harjutus - moodusta näite põhjal lauseid. Tee lauseita mallin mukaan.

Näide: Palun mulle KAKS SOOJA SAIAKEST.

Kasuta arvsõnu, omadussõnu ja sõnu KILO, GRAMM, PUDEL, PURK, PAKK. Käytä lukusanoja, adjektiivēja ja sanoja KILO, GRAMM, PUDEL, PURK, PAKK.

1. salat
2. viiner
3. pirukas
4. vein
5. supp
6. kook
7. võileib
8. praad
9. magustoit
10. vorst
11. sink
12. mesi
13. vesi
14. juust
15. või

Loe läbi dialoogid ja tee harjutus. Lue keskustelut ja tee harjoitus.

IGAPÄEVASEID DIALOOGE

HOTELLIS 1

- Tere päevast!
- Tere!
- Kas teil on vaba tuba?
- Jah, on küll. Millist tuba te soovite?
- Ma sooviksin kaheinimesetuba.
- Kui kauaks te jääte?
- Üheks ööks.
- Selge, teie toa number on 405. Siin on võti.

HOTELLIS 2

- Tere! Öelge palun, kas teil on kolm üheinimesetuba.
- Tere! Kas te olete broneerinud?
- Ei ole.
- Üks hetk, ma vaatan. Kahjuks ei ole. Aga meil on võimalik panna kaheinimesetuppa lisavoodi, kui teile nii sobib.
- Sobib küll.
- Kui kauaks te jääte?
- Üheks ööks. Ja me soovime hommikusööki ka.
- Palun täitke hotellikaart. Teie tuba on 209. Hommikusöök on 7.00-10.00 restoranis.
- Aitäh!

KOHVIKUS 1

- Tere! Mida teile?
- Palun mulle tass kohvi ja lihapirukas.
- Kas kohv must või koorega?
- Must kohv palun.
- Kas suhkruga või suhkruta?
- Suhkruga.

KOHVIKUS 2

- Tere! Mida soovite?
- Öelge palun, kas teil teed on.
- Jah, on küll. Millist teed te soovite?
- Palun mulle roheline teeja üks kohupiimatasku.

KOHVIKUS 3

- Tere! Kas olete valmis tellima?
- Palun üks kook ja vesi. Millist kooli te soovitate?
- Marjakook on minu arvates hea.
- Võtan siis marjakoogi.
- Kas vesi mulliga või ilma?
- Mullivesi palun.

POSTKONTORIS

- Tere päevast!

- Tere! Ma sooviksin osta kaks postmarki ja kaks kaarti.
- Kuhu te soovite need saata?
- Soome.
- Kas lennupostiga?
- Ei, tavalise postiga.

Harjutus – kirjuta analoogseid dialooge.

*Vaata videot ja kuula Rene Eespere 1983. aastal loodud koorilailu "Ärkamisaeg".
Katso videota ja kuuntele laulua "Ärkamisaeg" (Rene Eespere, 1983).*

Harjutus - kirjuta, mis sulle Eestis meeldib. Mistä pidät Virossa eniten?

Kordamisharjutus ja test

Kordamisharjutus - kasuta nimisõnu ja verbe õigetes vormides.

NÄIDE: Rääkima kellega? (vend:venna) - Mina RÄÄGIN VENNAGA.

1. minema kuhu? (eesti keele kursus:kursuse)
2. olema kus? (töö)
3. sõitma millega? kuhu? (lennuk:lennuki; Euroopa)
4. koristama millal? (nädalavahetus:nädalavahetuse)
5. seisma kus? (tänav:tänav)
6. tegema mida? (töö)
7. kirjutama millega? mida? (arvuti; meil:meili)
8. vastama kellele? (naine:naise)
9. elama kus? (korter:korteri)
10. jooma millal? kus? mida? (õhtu; baar; vein)
11. ujuma millal? kus? (suvi:suve; jõgi:jõe)
12. käima kus? millal? (saun; laupäev - *monikko*)
13. aitama keda? kus? (laps; kodu)
14. helistama kellele? millal? (mees:mehe; lõuna aeg)
15. istuma kus? (tugitool)
16. magama millal? kus? (öö; voodi)
17. puhkama kus? millal? (suvila; august)
18. tutvuma kellega? (eestlane:eestlase)
19. kohtuma kellega? millal? (õde:õe; järgmine nädal)
20. tulema kust? kuhu? (töö; kodu)